

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Petri De Dusburg, Ordinis Teutonici Sacerdotis, Chronicon
Prussiae**

Petrus <de Dusburg>

Francofurti ; Lipsiae ; Regiom. Pruss., 1679

Cap. V. De Fratere Hermanno de Saltza. Magistro IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11850

Hermannus de Saltza IV. Magister Ordinis Teutonici.

politanae vulneratum, Hierosolymam delatum ibidemque mortuum & sepultum esse. *Vid. Henneb. lib. de Antiq. Prussia. Schüziius lib. 1. fol. 16. b.* Aliàs ipsum Virum Juvenem fuisse Chronica nostra referunt.

(d) Duo priores Magistri cruce nigra tantum usi sunt in Insignibus. Huic verò, ut habet Henneb. *in Tract. de Veteri Prussia*, concessit Henricus Rex Hierosol. ut nigrae Cruci auream posset inferere. Ego verò putaverim, aut Henricum Regem prioribus magistris hoc concessisse; aut si huic illud Concessum est, à successore Henrici, nempe Johanne Brenno, illud fuisse concessum. Nam Henricus Rex obiit An. 1195. Hermannus verò Magister Anno demum 1206. electus esse dicitur secundum Henneberger. *loc. cit.* Quamvis perplexa sit horum temporum Historia, multis Titulum Regis Hierosolymitani sibi asserentibus, *Vid. Christoph. Befoldus in serie Regum Hierosolymitanorum Cap. III. n. 1. & II. pag. 293. seqq.*

CAP. V.

De Fratre Hermanno de Saltza.

Magistro IV.

FRATER Hermannus de Salza Magister quartus præfuit (a) plurimis annis (b) obiit 9. Kalend. Augusti & Sepultus est in Bartetto. Hic fuit facundus, affabilis, sapiens, circumspectus, providus & in factis suis omnibus gloriosus. Dum post electionem suam videret tam tenerum statum Ordinis, optavit in audientia fratrum aliquorum, se uno velle oculo carere, ut ordo suo tempore suo, quo præesset, tantum sumeret incrementum, quod posset habere in armis paratos X. fratres milites & non plures. Sed quid fecisti in hac causa ô bone JESU, qui justis petentium desideriis semper præsto es, & pia vota non desinis propitius intueri? Nunquid fraudatus est à desiderio suo? Certè non. Imò desiderium animæ ejus tribuisti ei super abundanter. Tantum

D

enim

enim profecit ordo temporibus, quibus ipse præfuit, quod non longè post mortem ejus computata fuerunt de nobili sanguine Regni Alemanniæ duo millia fratrum in Ordine supra dicto. Illustris etiam ille Thuringiæ Landgravius Dominus Conradus, (*c*) de cujus familia ipse, cùm esset in seculo, fuerat) tam copiosa comitiva Nobilium dicti suscepit Ordinis habitum regularem, tempore etiam hujus fratris Hermannii meliora Privilegia tam Papalia quam (*d*) Imperialia Ordini sunt collata, Magnifica quoque dona in Appulia, Romania, Armenia, Almannia, Ungaria, scil. territorium quod dicitur Wurza, Livonia, & Pruschia temporibus suis Ordini sunt donata. Tantum enim exaltatus fuit per eum Ordo, quod à Seculo non est auditum, quod unquam aliquæ religio vel Ordo per unum hominem tantum profecerit in hoc mundo. Nec mirum. Tantam enim gratiam contulit ei Deus, quod ab omnibus amaretur, ut verè posset de ipso dici, quod dilectus esset Deo & hominibus. Habebat Dominum Papam & Imperatorem, præter alios Principes & Magnates, in manu sua, & ita eorum animos ad se inclinavit, ut, quicquid ab eis pro honore & commodo Ordinis sui peteret, impetraret. Undè factum est, quod postquam Veneti pro rebellionem, quam contra Imperium exercuerant, essent graviter correcti, magnam partem S. Crucis Friderico Imperatori II. pro Spirituali munere obtulerunt, quam idem Imperator dicto Magistro dedit, qui eam versus Pruschia partes misit ad Castrum Elbingense, ubi usque in præsentem diem à Christi fidelibus in magna reverentia habetur propter crebra miracula, quæ per ipsam Dominus operatur. Accidit & quod dum inter Dominum Honorium Papam III. & Fridericum II. Imperatorem aliquæ dissensionis materia verteretur occulta, uterque causam suam eidem Fratri Hermannio definiendam commisit, quod

cum

cum audiret ipse, renuit, asserens magnam indecentiam, si Dominorum totius mundi causam in se susciperet, cum ipse esset persona humilis, & in nullius dignitatis præminencia constitutus. Undè factum est, quod ipse Dominus Papa & Imperator, ut idem Fr. Hermannus in majori reverentia haberetur, ei & suis futuris successoribus in Officio magisterii Ordinis domus Teutonice constitutis dignitatem Principis contulerunt, & insignum hujus Principatus Dominus Papa (f) anulum ei obtulit, & Imperator insignia Regalia (f) Imperii deferenda in suo vexillo indulgit, & sic inter eos compositionem amicabilem sapius ordinavit.

Explicit prima pars libri hujus.

ANIMADVERSIONES.

AD CAP. V.

- (a) Hermannus de Salza electus esse dicitur An. Ch. 1210. ut Grunovius habet *Tract. 5. fol. 57. b.* Secundùm Schuzium verò An. 1211. Auctor Chronici Ordinis, & Auctor Chronici Latini sub Friderico Mag. scripti, annos Regiminis ipsi assignant triginta, quas sequitur Schuzius & alii.
- (b) Annus mortis ex mente Dusburgii videtur fuisse 1246. ut ex Incidentibus *ad partem III. Cap. XXXIII. & XXXIV.* apparet. Sed Auctor Chronici Latino Sermone sub Frider. Duce Sax. & Mag. Ord. Teut. scripti, videtur statuere, mortem ejus antè hunc annum contigisse. Nam Legatum Pontificis Innocentii IV. qui An. 1243. missus est in Prussiam, jam ad Conradum Landgr. Thuringiæ & Marg. Prussiæ missum esse statuit. Hinc Schuzius, Henneb, & alii dicunt Hermannum de Salza obiisse Anno 1240.
- (c) Hæc, quæ lunulis inclusimus, in exemplari Elbingensi non habentur: & commodè etiam abesse possunt. Nolumus tamen ea prorsus inducere. Fortassis enim quædam desunt, quæ ex aliis exemplaribus suppleri possunt.
- (d) Privilegium Huic Magistro & Ordini ejus ab Imperatore Friderico

II. concessum vide apud Melchiorem Goldastum ab Haiminsfelt. in *Reichshandlung* fol. 166. seq.

- (f) Annulus & insignia Magistro non sunt hic tradita, ritu quodam creandi Principes, de quali ritu intelligenda sunt illa Saxonis Grammatici, quando dicit; *Fridericus Barbarossa Boguslaum & Casimirum datis solenniter aqvilis Slavia* (i. e. Pomerania) *Duces appellavit.* lib. XV. *Hist. Dan.* fol. 371. *Edit. Hafn. Stephani Stephani,* ut & illa quando Investitura Episcoporum dicitur fieri per annulum & Baculum. Sed annulus datus est Magistro, ut ipse & successores ejus annulo hunc uterentur, semperque in Electione novo Magistro annulus ille insignum Magisterii traderetur, ut patet ex Privilegio quodam Ordini, ab Honorio III. Pontifice anno 4. Pontificatus. 8. Cal. Januar. concessio. *Conf. & Consuetud. Ordinis à num. 1. ad X.* Aquila quoque data est Ordini eo fine, ut illa in suis insignibus uteretur, quod etiam factum esse testantur Insignia Ordinis Teutonici.

INCIPIT SECUNDA PARS.

CAPIT I.

De

*Adventu Fratrum Domus Teutonicæ
in Terram Pruschia.*

De

*Vastatione Terræ Colmensis per
Pruthenos.*

Tempore quo Nobilis ille ac Illustris Christianissimus Princeps (a) Conradus Dux Principatum tenuit in Masovia, Cujavia & Polonia, fuit quidam Episcopus de Pruschia (b) Christianus nomine, Ordinis Cisterciensis qui divini verbi semen sapius sparsit inter Pruthenos, exhortans eos, ut relicta Idololatria Deum verum colerent Jesum Christum. Sed quia hoc se-

men